

A.K.

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

HA A „FORRÁS”

Cím:

KIAPAD megszűnik az élet

Forrás:

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

628.1

Hely

Idő

186/1952

Személy

Helyszám

Bőtorkú, örökké szomjas város Budapest: több mint félmillió köbméter vizet iszik naponta. Ez az óriási mennyiség 2300 kilométernél valamivel hosszabb vízvezeték-rendszeren jut el a fogyasztókhoz. Kavicsrétegekbe telepített kútjaink kristálytiszta, egészséges, kellemes ízű vizet adnak; kevés világváros dicsekedhet a pestihez hasonló jó vízzel. Vizünkről — ha bőven ömlik a csapokból — nem tudunk, szinte észre sem vesszük. Olyan természetes már, hogy reggel, amikor felkelünk, kinyitjuk a csapokat, s jó hideg vízzel kimossuk szemünkből az álmot. Természetes az is, hogy megszontjazván, piznart tartunk a csap alá, friss vízzel oltjuk szomjunkt. Mindez olyan magától értetődő, hogy fel sem tűnik már, s csak akkor vesszük észre a vizet — ha nincs.

Kilencven évvel ezelőtt,

Hatodik hete már, hogy szinte állandó közbeszéd tárgya a víz. Azóta vízhiánnyal küzd a város. A megyeri művek két 1200 milliméter átmérőjű csővezetékén kisebb nyomással kevesebb víz áramlik a város felé. A vezeték-rendszerbe épített tárolómedencék nem telnek meg, éjszakánként, s a harmadik-negyedik emeletek lakói reggelenként bosszúsán állapítják meg, hogy gyengén, vagy éppen sehogy sem folyik a víz.

Lindley Vilmos angol mérnök tervei szerint létesült Pesten az első vízmű. Addig — s még azután is jóideig, mert a lakoságnak csak egy részét látták el vezetéki vízzel — gyakori látvány volt a pesti utcán a „dunavizes”. Számárvontatta kis kocsikon hordták az eredeti, hamisítatlan dunavizet, s hangos „Tönnyassza” kiáltással kínálták az értékes portékát, dialektusukkal soroksári származásukat is elárulva.

2371

A még fel-fellépő járványok — a dunavízzel ugyanis kolera-és tífuszbacillus szükségletét is beszerezte a pesti bürger — arra intették a város vezetőségét, hogy továbbfejlessék az egészséges italt adó vízműveket. A bővítésben nagy érdeme volt Kajlinger Mihálynak. Az ő nevéhez fűződik a káposztásmegyeri vízműrendszer megépítése.

A felszabadulás után több peremvárost kapcsoltak be a hálózatba, új kutak is készítettek. A

fejlődés mégis messze elmaradt Budapest gyors növekedése mögött. A bajt azonban csak most éreztük meg, amikor a Duna vízszintjének csökkenésével — öreg hajósok sem emlékeznek ilyen alacsony vízállásra — a talajvízszint is csökkent, s a kutak termelése erősen visszaesett. A szükséges 530 ezer köbméterből

Egykori „dunavizes” számaras kordé, a pesti dunaparton

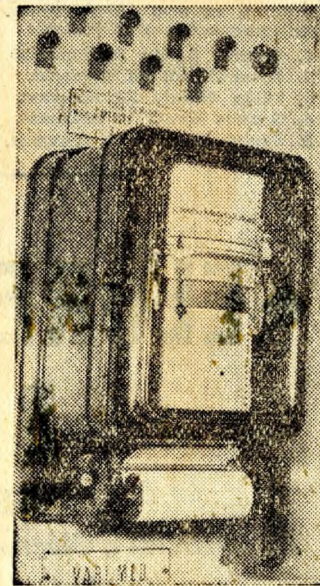

Új kutak segítik majd a főváros jó vízellátását

ma 150 ezer köbméter hiányzik, s ez bizony súlyosan érinti a várost. Ez a hiány természetesen csak átmeneti, mielőbbi enyhítésért mindent megtesznek. Új kutak

készülnek, s a fürdők forrásainak vizét is bekapcsolták a hálózatba. Mindez segít valamit,

Oros a víztároló medence, nullán áll a mérőkészülék mutatója

végleges javulást azonban csak a Duna szintjének emelkedése hoz majd, s az, ha nagyszámú új kút létesítésével a lehetőségét is kizárjuk annak, hogy még egyszer „hiánycikk” legyen a víz.

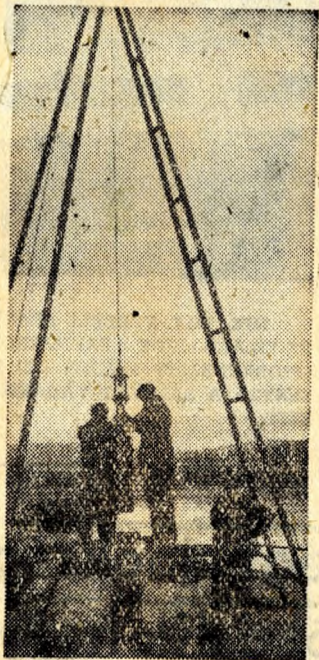
Mennyi vizet fogyasztunk naponta

De lássuk, mi az, amit csak akkor becslünk igazán, ha nincs. Milyen fontos szerepe van mindennapi életünkben a víznek. Az ember csupán mosakodásra 25 liter vizet fogyaszt el naponta.

Főzésre és ivásra körülbelül 2 liter, s bátran mondhatjuk, hogy ez csak elenyészően kevés része annak, amit más, közvetett formában igényel az ember. Tellezzük fel azt, ami egyébként lehetetlen, hogy nem lenne víz. Mi történne akkor?

Víz hiánya esetén leállnak az erőművek, beszüntetnék az áramtermelést. Hogy miért? Vízre, vízgőzre van szükség, hogy forgásba hozzák a turbinákat. Anyagi villamosenergia előállításához, amennyit egy háztartás egy év alatt fogyaszt, az erőmű anynyi vizet igényel, amennyit egy ember három hónap alatt fogyaszt mosakodásra, mosásra, főzésre. Pedig még nem is beszéltünk a szénről. Bár fűtőcsanak tűnik, bármelyik bányamérnök igazolhatja, hogy egy veder szén kitermeléséhez egy vagy másfél veder vízre van szükség.

Víz nélkül gázzal sem világíthatnánk. Egy köbméter gáz előállításához négyszer-ötször anynyi vízre van szükség. De az élelmiszer-ellátás terén sem lenne jobb a helyzet. Az üzletben vásárolt minden liter tejhez négy liter vízre volt szükség. Persze nem a tej felhígítására, hanem a kannák, üvegek mosására, a tejüzem berendezésének tisztántar-

tására, valamint a pasztorizáló, vagy hűtési folyamatoknál. Víz nélkül nem is öltözködhetnénk. Nem is beszélünk a len- vagy gyapjúholmikról, de vegyük például a női selyemruhákat. Egyetlen, műselyemből készült ruha három köbméter vízben született meg!

A jegenyefa napi 100 literje

Víz nélkül életünket sem „édesíthetnénk” meg. Leállnának a cukorgyárak, hiszen például tíz kockacukor előállításához több mint fél liter vízre van szükség.

Leállna a közlekedés, ha nem tudnák a kazánokat megtölteni, de benzint vagy nyersolajat sem használhatnánk. Csupán az olajfinomítókban két liter nyersolaj előállításához egy liter vízre van szükség. Egyetlen gépkocsi előállítása közben mintegy 300 köbméter vizet használnak fel. A vasművek, acélművek, a martinkemencék egy tonna termelésükhöz 100–160 köbméter vizet emésztenek fel.

Óriási mennyiségű vizet igényelnek a növények. A cukorrépa áprilistól szeptemberig 450 milliméter csapadékot fogyaszt. Ez azt jelenti, hogy ezen időszakban 450 milliméter csapadéknak kellene a földre esnie, hogy jó legyen a termés. Egyetlen 40–50 éves jegenyefa naponta több mint 1 hektoliter vizet „iszik” meg. Egy kilogramm széna nyeréséhez 450–700 kilogramm vízre van szükség.

Ilyen katasztrofális vízhiány természetesen nem lehetséges. Nem tűnhet el a víz a földről, s e példákat csak azért soroltuk fel, hogy megtanuljunk becsülni az egyszerű vizet.

A. K.